

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДПП(в)7 Російська мова з методикою навчання російської мови та літературного читання у початковій школі)

Освітньо-професійна програма _____ Початкова освіта _____

спеціальність _____ 013 Початкова освіта _____

спеціалізація _____ Англійська / новогрецька мова у початковій школі _____

факультет _____ іноземних мов _____

2020-2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Російська мова з методикою навчання російської мови та літературного читання у початковій школі» для здобувачів вищої освіти за ОС «Бакалавр», спеціальністю 013 Початкова освіта (освітньо-професійна програма «Початкова освіта»). 2020 р. 16 с.

Розробники: **Нетреба М.М.** – к.філол.н., доцент кафедри педагогіки та освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освіти

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(Задорожна-Княгницька Л.В.)

«28» серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 5	Галузь знань: 01 Освіта	Вибіркова	
Модулів: 2	Спеціальність : 013 Початкова освіта (освітня програма «Початкова освіта»)	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		4-й	4-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: медіапрезентації, інтелект-картки, презентація та захист педагогічних ситуацій		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній ступінь: бакалавр	24 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	12 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		80 год.	74 год.
Індивідуальні завдання: год. 2			
Вид контролю: ЗАЛК			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 40/60%;
 для заочної форми – 20/80%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Російська мова з методикою навчання російської мови та літературного читання у початковій школі» є формування у майбутніх учителів початкових класів систему знань і практичних умінь і навичок, спрямованих на підвищення ефективності рівня загальномовної підготовки, оволодіння навичками підготовки та проведення уроків російської мови та літературного читання у початкових класах згідно діючої навчальної програми.

Завдання:

- формування мовної компетенції майбутніх фахівців, що містить знання і практичне оволодіння нормами російської літературної мови;
ознайомлення з навчальною програмою викладання російської мови та літературного читання у початкових класах;
- формування і розвиток у здобувачів вищої освіти і школярів здатності слухати і розуміти судження, аргументувати його розвиток; здатності працювати з підручником, визначати мету діяльності;
- навчити складати плани для проведення уроків російської мови та літературного читання;
- ознайомити з формами і методами позакласної роботи з російської мови та літературного читання.

Відповідно ОПП «Російська мова з методикою навчання російської мови та літературного читання у початковій школі» як навчальна дисципліна забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:

Компетентності	Шифр компетентностей
<i>Загальні:</i>	
Здатність адаптуватися до змінних умов професійної	КЗ-2

педагогічної діяльності, прийняття рішень у мінливих умовах педагогічної праці.	
Здатність ефективно використовувати інформаційні та комунікаційні технології в педагогічній діяльності.	КЗ-3
Здатність взаємодіяти з громадськістю, батьками учнів, ЗМІ, виявляючи навичками публічного мовлення, аргументації.	КЗ-5
Здатність до самоаналізу та коригування власної діяльності, саморозвитку.	КЗ-6
Професійні:	
Здатність застосовувати знання педагогіки та методик початкового навчання у педагогічній діяльності на творчому рівні, виявляючи наполегливість у досягненні мети, відповідальність за розвиток дитячого колективу.	КП-1
Здатність забезпечувати ефективне керівництво пізнавальною діяльністю учнів початкової школи, моральним та інтелектуальним розвитком особистості молодшого школяра.	КП-5
Здатність визначати ступінь оволодіння молодшими школярами програмовим матеріалом.	КП-6
Здатність створювати належний психологічний клімат у класі; формувати психологічну готовність учнів виявляти наполегливість в оволодінні програмовим матеріалом.	КП-7
Здатність упроваджувати ефективні педагогічні технології для забезпечення якості освіти відповідно до державних стандартів, задоволення потреб здобувачів освіти, батьків.	КП-8

Відповідно ОПП «Російська мова з методикою навчання російської мови та літературного читання у початковій школі» як навчальна дисципліна сприяє досягненню таких навчальних результатів:

Результати навчання	Шифр результату навчання
Знати методи навчання та виховання молодших школярів, можливості і умови їх застосування для підвищення ефективності навчально-виховного процесу.	РН1
Вміти аналізувати компоненти педагогічної діяльності на різних її етапах, формувати адекватну траєкторію викладацької діяльності.	РН8
Вміти розробляти на науковій основі технології ефективного навчання та виховання молодших школярів з метою забезпечення стандарту початкової освіти.	РН 10
Знати форми і методи науково-методичної роботи, види контролю успішності учнів початкової школи, вміти визначати вимоги і умови щодо їх проведення у молодших класах.	РН 14
Вміти проводити аналіз власної викладацької діяльності та	РН 15

пізнавальної діяльності учнів, визначати показники якості знань та вмінь, рівня вихованості молодших школярів.	
Знати технологію підготовки дитини до школи, визначення її готовності до шкільного навчання.	PH 16
Знати зміст й вимоги Державного стандарту початкової освіти, вміти визначати напрями і засоби їх реалізації у початковій школі із застосування інноваційних технологій.	PH 17

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. НАПРАВЛЕННОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ В ШКОЛАХ С УКРАИНСКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ

Тема 1. Методика русского языка как наука.

Методика обучения русскому языку как прикладная (междисциплинарная) наука. Методика обучения русскому языку как самостоятельная теоретическая дисциплина. Объект и предмет методики обучения русскому языку. Цели и задачи методики обучения русскому языку. Психолого-педагогические и лингвистические основы методики обучения русскому языку в школах с украинским языком. Содержание обучения русскому языку

Тема 2. Особенности обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.

Содержание языкового образования в современной школе. Место русского языка как учебного предмета в начальных классах в школах с украинским языком обучения. Преемственность и перспективность в обучении русскому языку. Сравнительный анализ фонетического, орфографического, грамматического материала в русском и украинском языках как основа содержания и методики обучения.

Тема 3. Средства обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.

Учебник как ведущее средство обучения русскому языку. Роль учебника, его функции. Требования к текстам в учебнике. Типы учебников и пособий. Виды работы учащихся по учебнику. Дополнительные средства обучения русскому языку

Тема 4. Организация процесса обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.

Планирование учебного процесса изучения русского языка в школах с украинским языком обучения. Урок русского языка. Общие требования к уроку. Типология уроков русского языка. Структурные компоненты уроков русского языка. Планирование уроков русского языка и подготовка к

ним. Активизация познавательной деятельности учащихся на уроках русского языка.

Тема 5. Специфика формирования орфографических умений и навыков русского языка.

Методика изучения идентичного, специфического и несовпадающего материала.

Тема 6. Особенности методики формирования умений речевой деятельности.

Формирования орфоэпических и акцентологических умений на уроках русского языка. Методика формирования грамматических умений на начальном этапе изучения русского языка. Развитие диалогической и монологической русской речи. Формирование умений слушания-понимания (аудирования) русской речи. Методика работы над словом, элементами лексикологии на начальном этапе обучения русскому языку.

Тема 7. Методика изучения языкового материала и развития речи.

Методика изучения фонетико-грамматического материала русского языка. Особенности изучения материала по грамматике русского языка. Направления и виды работы по развитию русской речи в процессе изучения языкового материала.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ ЛИТЕРАТУРНОМУ ЧТЕНИЮ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ

Тема 8. История методов обучения чтению. Современная система обучения литературному чтению.

Воспитательное, образовательное и развивающее значение литературного чтения. Исторические корни современной методики обучения чтению. Объяснительное и воспитательное чтение. Метод литературно-художественного чтения. Метод творческого чтения. Подготовительный этап литературного образования младших школьников в школах украинским языком обучения. Учебный материал для чтения и литературоведческой пропедевтики в начальных классах. Роль взрослого в формировании ребенка-читателя.

Тема 9. «Литературное чтение» как учебный предмет.

Основные принципы построения программы по литературному чтению для начальных классов в школах украинским языком обучения. Содержание и тематика чтения на каждом году обучения. Требования программы к знаниям, умениям и навыкам учащихся. Принципы построения и

содержание современных учебных книг по чтению.

Тема 10. Урок русского чтения в современной начальной школе с украинским языком обучения.

Требования к урокам чтения. Задачи современного урока чтения. Типология уроков чтения.

Тема 11. Методика формирования навыка чтения.

Навык чтения. Качества полноценного навыка чтения. Этапы становления навыка чтения у начинающего чтеца. Работа над правильностью и беглостью чтения. Работа над сознательностью чтения. Работа над выразительностью чтения.

Тема 12. Методика организации самостоятельного детского чтения.

Понятие о самостоятельном детском чтении, его образовательных, развивающих и воспитывающих целях и задачах в начальной школе. Возрастные возможности и особенности восприятия детской книги младшими школьниками. Психолого-педагогические и общезыковые (филологические) предпосылки, условия и закономерности становления у младших школьников интереса к книгам, к самостоятельному чтению книг, собственно читательских интересов и читательской самостоятельности как личностного свойства в процессе обучения самостоятельному чтению.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього		у тому числі				усього		у тому числі			
	о	л	п	лаб	інд	с.р.			л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. НАПРАВЛЕННОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ В ШКОЛАХ С УКРАИНСКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ												
Тема 1. Методика русского языка как наука		2	2		2		12	2				10
Тема 2 Особенности обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.		2	2		2	15	6	2				
Тема 3. Средства обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.		2	2					2				
Тема 4. Организация процесса обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения.		2	2					2				
Тема 5. Специфика формирования орфографических умений и навыков русского языка.		2	2					2				
Тема 6. Особенности методики формирования умений речевой деятельности.		2	2					2				

Тема 7. Методика изучения языкового материала и развития речи.		2	2										
Разом за змістовим модулем 1		14	14		4	15	28		6	6		2	20
Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ ЛИТЕРАТУРНОМУ ЧТЕНИЮ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ													
Тема 8. История методов обучения чтению. Современная система обучения литературному чтению.	7	2	2		2	15			2				
Тема 9. «Литературное чтение» как учебный предмет.	7	2	2		2	12	4		2				4
Тема 10. Урок русского чтения в современной начальной школе с украинским языком обучения.	2	2	2		2	15			2	2			
Тема 11. Методика формирования навыка чтения		2	2			8			2				
Тема 12. Методика организации самостоятельного детского чтения		2	2			15			2				
Разом за змістовим модулем 2	26	10	10		8	53	22		6	6		2	14
Усього годин	50	24	24			20	50		12	4		4	34
Модуль 2													
ІНДЗ	10					10	10						10
Усього годин	150	24	24		12	80	90		12	12		4	44

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика русского языка как наука	2
2	Анализ учебников и дидактических пособий по русскому языку предназначенных для обучения в школах Украины	2
3.	Теоретические основы обучения русскому языку и чтению в школах с украинским языком обучения.	2
4.	Особенности обучения русскому языку и чтению в школах с украинским языком обучения.	2
5.	Методика обучения русскому чтению.	2
6.	Речевая направленность русского языка в школе с украинским языком обучения	2
7.	Особенности обучения русскому языку и чтению в 3 классе.	2
8.	Особенности обучения русскому языку и чтению в 4 классе.	2
9.	Проведение и анализ урока русского языка в аудитории.	2
10.	Проведение и анализ урока русского чтения в аудитории.	2
11.	Проведение и анализ урока русского языка в аудитории.	2
12.	Проведение и анализ урока русского чтения в аудитории.	2
	Разом	24

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено планом	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознакомьтесь со «Словарем-справочником по методике русского языка». Выберите примеры тех понятий, которые: 1) связывают методику с дидактикой (дидактико-методические) - не менее 10 понятий; 2) относятся к области	12

	<p>преподавания предмета, к его теории и практике - не менее 10 понятий;</p> <p>3) 10 таких понятий, которые связаны с процессом обучения непосредственно, с деятельностью учителя и учащихся, так называемой технологией обучения</p>	
2	<p>Постройте логические определения 5-6 языковых понятий в таком варианте, который был бы доступен младшим школьникам (примеры для выбора: «звонкий согласный звук», «буква»).</p>	15
3	<p>Постройте таблицу падежных окончаний имен прилагательных для единственного и множественного числа; покажите различия мягкого и твердого вариантов склонения, а также варианты окончаний. Объясните, как соотносятся прилагательные с именами существительными в процессе склонения: в чем согласуются, как пишутся или произносятся, как проверяется правописание окончаний. Все</p>	15

	должно выполнено на уровне, доступном младшим школьникам	
4	<p>Подготовьте ответы на вопросы:</p> <p>1) Как в современной методической науке определяется навык чтения и его компоненты?</p> <p>2) Какие три этапа выделяются в процессе формирования навыка чтения?</p> <p>3) Какие условия работы над выразительным чтением должны быть соблюдены, чтобы ученики достигли результата в этой деятельности?</p>	15
5	<p>Проанализируйте видо-жанровое разнообразие текстов, включенных в учебники по литературному чтению. Проследите, как меняется от класса к классу учебный материал с точки зрения объемов текстов, их принадлежности к разным жанрам</p>	23
6	Разом	68

8.Індивідуальні завдання

1. Створити 1 стартейлинг (російська мова)
2. Створити 1 буктрейлер (літературне читання)

3. До кожного семінару створити інтелект-карту
4. План-конспект уроку з російської мови (3-4 клас)
5. План-конспект уроку з літературного читання (3-4 клас)
6. Складання папки:

- Виготувати наочність до вивчення буквосполучення ЧУ, ЩУ.
- Скласти картки-опори для роботи в парах з наступним ситуативним діалогом.
- Виготувати наочність до вивчення буквосполучення ЧА, ЩА. Дібрати скоромовки до даної теми.
- Виготувати наочність до вивчення буквосполучення ЖЕ, ШЕ, ЦЕ. Дібрати ігри до даної теми.
- Скласти картки-опори для роботи в парах з наступним діалогом на основі прослуханого чи прочитаного тексту.
- Дібрати прислів'я про роль книжки в житті людини.
- Виготувати наочність до вивчення буквосполучення ЖИ, ШИ. Дібрати ігри до даної теми.
- Виготувати наочність до вивчення буквосполучення Ж, Ш, Ц, Ч, Щ.
- Виготувати наочність до вивчення буквосполучення **ОГО, ЕГО**

ІНДЗ має своєю метою самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань і розвиток навичок самостійної роботи, критичного мислення, формування творчого підходу до вирішення дослідницьких проблем. Тема ІНДЗ обирається здобувачами вищої освіти за погодженням з викладачем на початку семестру. Звіт про виконання ІНДЗ подається викладачеві.

Термін подання звіту – не пізніше ніж за 2 тижні до складання заліку. Оцінка за ІНДЗ виставляється на останньому занятті з керівництва індивідуальною та самостійною роботою на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ.

У випадку необхідності уточнення певних результатів роботи або більш об'єктивної оцінки виконаного завдання викладач може провести співбесіду за змістом ІНДЗ.

9. Методи навчання

Лекція, бесіда, мозкова атака, реферування та конспектування методичної та педагогічної літератури.

10. Критерії оцінювання

Робота на семінарському занятті (за змістові модулі)	
0 балів	- відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми; - не надання готового виробу чи об'єкту праці.
1-4 балів	- фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
5-9 балів	- демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
10-15 балів	- демонстрація глибоких, міцних знань та технологічних вмінь; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми; творчий підхід до виконання завдань.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	
0-3 бали	Змістовність, глибина висвітлення досліджуваної проблеми
0-3 бали	Логіка та глибина висвітлення досліджуваної проблеми у сучасній психолого-педагогічній літературі.
0-5 бали	Правильність постановки мети та завдань індивідуального навчально-дослідного завдання, методів, використаних в ході дослідження.
0-3 бали	Об'єктивність, коректність, переконливість висновків дослідження.
0-3 бали	Відповідність технічного та літературного оформлення роботи вимогам. Відсутність мовних помилок.
0-5 бали	Творчий підхід до висвітлення досліджуваної проблеми, використання додаткових інформаційних ресурсів.

0-3 бали	Відсутність мовних помилок, науковий стиль викладення.
25	Максимальна кількість балів
Самостійна робота студента	
0 балів	- відмова від відповіді на запитання за змістом теми; - фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
1 бал	- демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності
2 бали	- демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми

11. Засоби оцінювання

Фронтальне опитування, тестові завдання, презентація виконаних ІНДЗ, залік.

При поточному контролі оцінці підлягають:

- рівень знань, продемонстрований студентами у відповідях;
- результати виконання і захисту форм самостійної роботи.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
20	10	10	10	20	20	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання завдань на семінарських заняттях передбачено в аудиторії, яка обладнана технікою, в якій є доступ до мережі Інтернет, проєктор мультимедійний, екран, дошка настінна маркерна, що дозволяє оволодівати вміннями створення інформаційного продукту, використовувати мультимедійні презентації, наочний матеріал тощо.

14.Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять
3. Тестові завдання до курсу.

15.Рекомендована література

1. Анісімова В.О. Російська мова.: Підручник для 2-го класу загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003.152с.
2. Анісімова В.О. Російська мова.: Підручник для 3-го класу загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004.-152с
3. Анісімова В.О. Російська мова.: Підручник для 4-го класу загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. 176с.
4. Пелепейченко Л.М., Коченгіна М.В. Російська мова.: Підручник для 2-го класу шкіл з українською мовою навчання. К.: Промінь, 2004. 158 с.

5. Пелепейченко Л.М., Коченгіна М.В. Російська мова.: Підручник для 3-го класу шкіл з українською мовою навчання. К.: Промінь, 2004. – 158 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Библиотека Гумер – електронна бібліотека для студентів і викладачів гуманітарного профілю. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/index.php
2. Бібліотека ім. О.Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua/>
3. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва: URL: <http://www.library.mk.ua/>
5. Перша українська Електронна бібліотека підручників «Pidruchniki.com.ua». URL: <http://pidruchniki.ws/>